RubenWillaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Markiezinweg
(Koksijde, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2016F102
Mei 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Wouter van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1 Programma van maatregelen 6

1.1 Administratieve gegevens 6
1.2 Synthese 7
1.3 Gemotiveerd advies 9
1.4 Conclusie 10

2 Bibliografie 11

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....7
Figuur 2: projectgebied weergegeven op luchtfoto uit 1944. 8

TABELLENLIJST

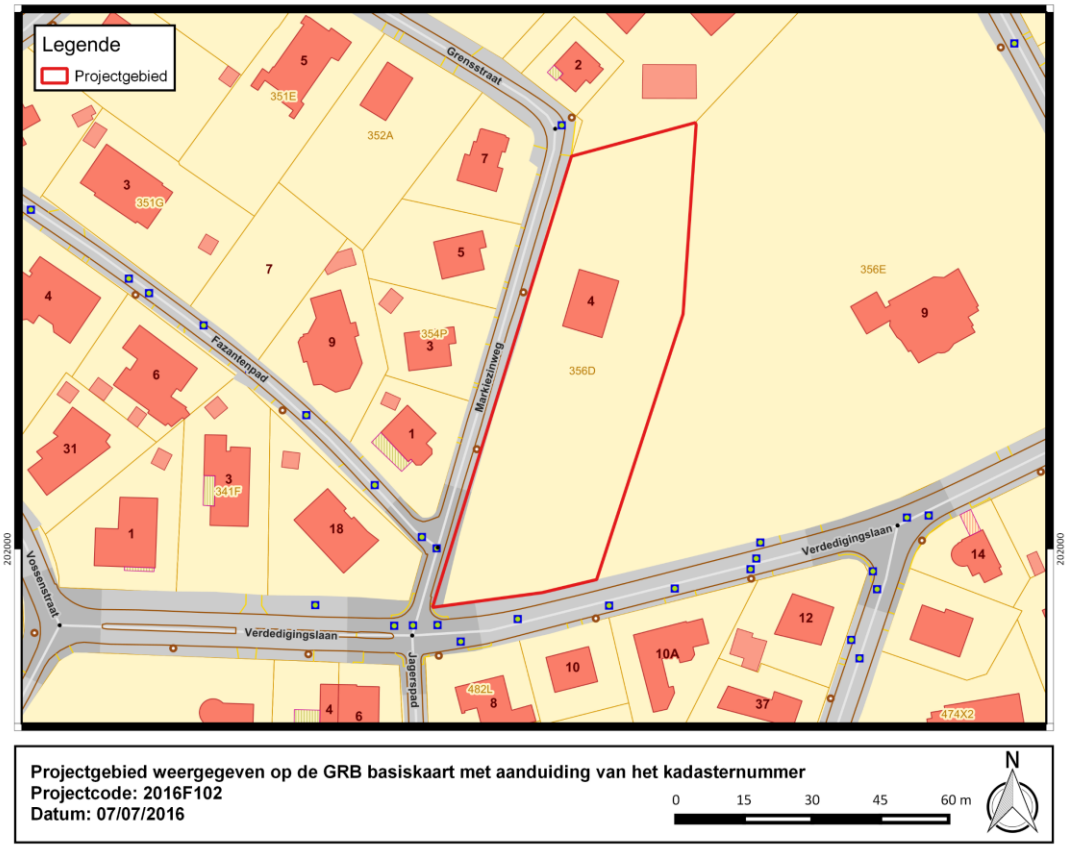
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Twin Properties Kortrijkse Steenweg 1043 Sint-Denijs-Westrem	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Koksijde
	Deelgemeente	/
	Postcode	8670
	Adres	Markiezinweg 4 8670 Koksijde
	Toponiem	Markiezinweg
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 28767 Y_{min} = 201651 X_{max} = 29911 Y_{max} = 202445
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Koksijde, 2e afdeling, sectie H, nr 356D Figuur 1	



Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van een nieuw complex met assistentiewoningen en bijhorende faciliteiten aan de Markiezinweg te Koksijde. De werken omvatten de sloop van het huidige gebouw, het bouwrijp maken van het terrein (rooiwerken) en de aanleg van de nieuwe infrastructuur met ondergrondse parkeergarage. Omwille van deze geplande werken is het bodemarchief ter hoogte van de geplande bebouwing bedreigd. Het projectgebied is ca. 3400m^2 groot en de oppervlakte van de ondergrondse verdieping bedraagt ca. 1055 m^2. Men kan er van uitgaan dat het bodemarchief over de gehele oppervlakte van de geplande bebouwing, onderkeldering en bijhorende infrastructuur bedreigd is.

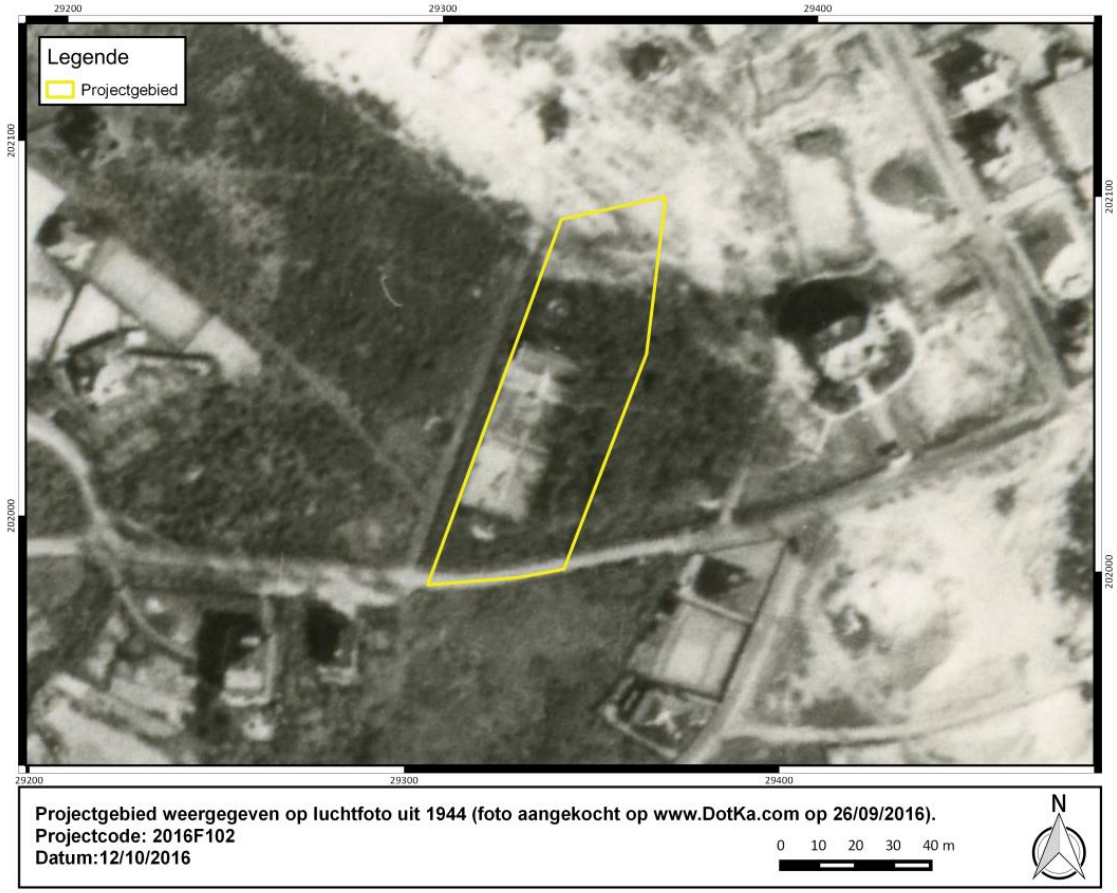
Landschappelijk gezien bevindt het projectgebied zich in de kuststreek, meer bepaald het duinengebied. De bodem bestaat in hoofdzaak uit grote pannen en lage duintjes met een matig vochtigheid. Een klein gedeelte van de planlocatie bestaat uit hoge duinen die al dan niet gefixeerd zijn. De projectlocatie is gelegen net op de grens van de bebouwde kom van Koksijde en het natuurreservaat “De Hoge Blekker”.

Vanaf de volle middeleeuwen wordt de omgeving van Koksijde gedomineerd door de Ter Duinen abdij. De regio wordt door de clerus geëxploiteerd wat leidt tot een grote machtspositie. De beeldenstorm in de 16^e eeuw luidt een periode van verval en teloorgang in voor de abdij.

De beschikbare cartografische bronnen toonden aan dat het gebied in de 18^e eeuw gelegen is in het duinengebied en Koksijde (*Cauxyde*) een klein dorpje is, bestaand uit een kerk en een 10-tal hoeves.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog komt het projectgebied te liggen in het achterland van de geallieerde frontlinie. Gekende archeologische indicatoren betreffen enerzijds opgravingen in en rond de ruïnes van de Ter Duinenabdij en recent uitgevoerd onderzoek rond de artilleriebunker "La Vigie", 50m ten oosten van het plangebied. De opgravingen aan de abdij brachten als vanzelfsprekend resten uit de middeleeuwen aan het licht. Het onderzoek van de bunker en het terrein rond 'La Vigie' bracht naast de gekende bunker uit de Eerste Wereldoorlog nog enkele bewaarde stellingen en bakstenen loopgraven uit de Tweede Wereldoorlog aan het licht in de noordoostelijke hoek van het terrein. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was de locatie namelijk in gebruik als hoofdkwartier van de Leichte Flak Abteilung 993[1].

Tijdens het interbellum werd de bunker aangewend als fundering voor een villa in Engelse cottagestijl. Het archeologisch potentieel wordt op basis van de gekende waarden en landschappelijke situatie eerder matig tot laag ingeschat. Resten van de Eerste Wereldoorlog zijn op het terrein niet bewaard. Teneinde de archeologische waarde met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog te bepalen werd een luchtfoto uit 1944 bestudeerd. Hoewel de recent onderzochte structuren ten oosten van het plangebied rond "La Vigie" kunnen waargenomen worden, vallen binnen het huidige projectgebied geen structuren te herkennen.



Figuur 2: projectgebied weergegeven op luchtfoto uit 1944.

[1] M. BRACKE, HEYVAERT B. & VERDEGEM S., 2015, Archeologische opgraving Koksijde 'La Vigie', Monument Vandekerckhove, Afdeling Archeologie (onuitgegeven rapport), pp.13-24

1.3 Gemotiveerd advies

Voor de projectlocatie “Markiezinweg – Koksijde” wordt geen verder onderzoek aanbevolen. De twee argumenten om af te zien van verder onderzoek zijn de vermoede mate van verstoring van de ondergrond en het eerder matig tot lage archeologische potentieel op een beperkte oppervlakte.

De luchtfoto uit 1944 toont aan dat op vlak van oorlogsinfrastructuur op het projectgebied geen entiteiten aanwezig zijn. Op basis van de topografische kaart van het ministerie van wederopbouw kan opgemerkt worden dat het gebied in de jaren ‘50-‘60 ten dele bebouwd was. De luchtfoto, genomen in de zomer van 1971, geeft duidelijk weer dat die bebouwing reeds verdwenen is, wel is duidelijk zichtbaar dat het terrein in grote mate bebost is. In de daaropvolgende jaren wordt een vakantiehuis gebouwd, dit is aangegeven op het meest recente kadasterplan. Op de orthofotosequentie is een dense bebossing waarneembaar. De meest recente orthofoto geeft aan dat het terrein al in mindere mate begroeid is, het terrein ten dele opgeruimd, dit zal ongetwijfeld reeds een impact gehad hebben op de ondergrond.

Voor de realisatie van het complex assistentiewoningen dienen alle bomen gerooid te worden. Gelet op de bodemsamenstelling (nl. los duinzand) zullen deze werkzaamheden een grote impact hebben op het bodemarchief. Er moet rekening mee gehouden worden dat, indien er nog intacte grondvaste sporen op het terrein aanwezig zijn, hoewel die kans zeer klein is in duinengebied, deze niet bewaard zullen zijn. Op basis van historisch onderzoek is eveneens duidelijk geworden dat er op het projectgebied geen structuren meer bewaard zijn van de Eerste of Tweede Wereldoorlog.

Omwille van voorgaande argumenten wordt met betrekking tot het projectgebied “Markiezinweg – Koksijde” afgezien van een verder doorgedreven onderzoekstraject. De financiële kost die verdere onderzoeksmethoden met zich zouden meebrengen kunnen niet in verhouding staan tot de eventuele resultaten ervan. Het is dan ook in hoofdzaak op basis van de kosten-baten analyse dat in dit dossier afgezien dient te worden van verder onderzoek.

Uiteraard moet hierbij gewezen worden op de bestaande archeologische meldingsplicht, conform de vigerende wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed artikel 5.1.4. Gelet op de locatie in nabijheid van het frontgebied en de installatie van een artilleriebunker op het oostelijk grenzend perceel moet er rekening mee gehouden worden dat bij werkzaamheden mogelijks oorlogsmunitie wordt aangetroffen.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een complex assistentiewoningen met ondergrondse parkeergarage. De geplande ingrepen en werkzaamheden vormen een acute bedreiging voor het bodemarchief. Op basis van de geconsulteerde bronnen wordt voor de projectlocatie “Markiezinweg – Koksijde” geen verder onderzoek aanbevolen daar een beperkt tot matig archeologisch potentieel werd aangetoond.

Indien de kosten van een doorgedreven onderzoekstraject afgewogen worden ten opzichte van de mogelijke archeologische kenniswinst, moet geconcludeerd worden dat verder onderzoek in dit geval niet te verantwoorden is.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.